

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Din. 1-50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CLJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 7.

ŠIBENIK, 20. VELJAKE 1926.

GODINA VI.

Komedija radićevskoga „sporazuma“.

U utorku je predsjednik radikal-skoga skupštinskog kluba, g. Ljuba Živković, pred novinskim izjaviteljima u Beogradu predao javnosti protokol sporazuma između radikala i Radićeve stranke.

O protokolu se sporazuma radikala i radićevaca — ovi kažu, da je to „narodni sporazum“! — u javnosti još od jula mjeseca, kad je protokol konačno redigovan, mnogošta nagadalo. Znalo se, da je u njemu sadržana jedna kapitulacija, ali se za potpunost, za formu i materijalne odredbe, nije znalo. Svo pisanje štampe bilo je tek jedno pusto nagadanje. Stoga su radićevci mogli da bar nekako govore, da njihov čin od 16. srpnja 1925., kad je potpisan protokol, nije kapitulacija, nego da sadrži punovažne odluke i zaključke, kojima bi se imala ostvariti narodu bolja budućnost.

No objava pisanoga protokola sporazuma je danas potpuno utukla onu veliku laž, da s radićevske strane nije bilo kapitulacije. Danas, nakon što je već sedmi mjesec vlade protokola prošao, možemo izjaviti, da je s radićevske strane ne samo bilo kapitulacije, nego da je s protokolum nastavljen jedna politička komedija, kojom se narod, naš izbornički svijet, grdo prevario.

U protokolu „sporazuma“ govori se o izjavama radićevaca, koje su „diktovane stečeni mislostvom“. Zar to ne znači kapitulaciju? Zar nije tim izjavama, koje su od radićevaca potpisali Superina, Nikić i Pavle Radić, rečeno, da su se radićevci u Skupštini silnom rokadom odrekli svojih gesala i glavnih načela svoje dotadanje taktike? Protokol govori uvodno, „da se obe stranke nalaze na potpuno jednom gledištu u pogledu osnova naše države Srba, Hrvata i Slovenaca“. Ne samo da su se dakle radićevci odrekli svojih pogrešnih nastupa i zahtjeva, nego su i svoju politiku postavili na centralističku bazu, te možemo potpuno razumjeti N. Pašića, koji je u radikalnom poslaničkom klubu, prigodom debate o objavi „sporazuma“, rekao, govoreći o napuštanju Sv. Pribićevića, da je ovome rečeno, da buduća vlada stoji na programu Narodnoga bloka (PP), te neka se lojalno drži. Zar to nije kapitulacija?

A sada dolazi najljepše. U protokolu „sporazuma“ govori se o slednji u državnom gospodarstvu. Kaže se, da će se radići oko izjednačenja zakona, da će se „respektovati građanska i politička prava“. U sporazumu se utvrđuje, da će prijedlog zakona o štampi (kakav je predložila PP-vlada) biti prihvaćen, isto tako i invalidski zakon. Radić će se o donošenju zakona o osnovnoj nastavi, o ustrojstvu sudova. Za jesensko zasjedanje (ono, koje je već prošlo) vlada bi pripravila zakon o izjednačenju poreza, zakon o općinama, zakon o agrarnoj reformi i t. d.

Tako stoji u protokolu „sporazuma“. Koliko je od toga izvršeno! Skoro ništa!

Donesen je zakon o štampi, o komu se dosta pisalo, i zakon invalidski, koji je jako ozlovoljio naše ratne žrtve. A dalje?... Nema zakona o izjednačenju poreza, nema zakona o agrarnoj reformi, nema zakona o općinama i t. d. Vlada sa ogromnom većinom u Skupštini

nije donijela ta tri važna zakona.

Zašto su onda sklapali protokole i nazivali to „narodnim sporazumom“? Te pismo preuzimali obveze za velik zakonodavni rad? Pitanje ne treba odgovora, jer će ga svatko sebi lako dati.

Za ovih sedam mjeseci radićevske vlasti odigrana je na našem narodnom tijelu, na našem težaku i radniku, ne samo jedna drama-kapitulacija, nego i jedna komedija.

Priključenje Austrije Njemačkoj.

Još davno prije rata postojala je u Austriji jaka nacionalistička agitacija za pripojenje jednoga dijela Austro-Ugarske Njemačkoj. Nakon stoma ta agitacija nije naravno prestala, nego se pretvorila u živu političku akciju, koja je u Njemačkoj oduševljeno poduprla. Ova težnja Nijemaca za ujedinjenjem zadaje mnogo brige svim susjednim državama, velikim i malim. I ako nije ništa konkretna izbilo u javnost, mislimo, da je i na konferenciji Male Antante u Temišvaru o ovom pitanju bilo bez dvojbe govora. Naša javnost, bar do sada, nije poklanjala osobite pažnje ovom pitanju, koje nas ipak velike mora da zanima.

Prošlih dana uvaženi engleski list „Daily Telegraph“ donio je vijest, da je talijanska vlada zapitala našu vladu, da u pristaje, da se povodom primitka Njemačke u Ligu Naroda utvrdi ugovorom, da se Austrija ne smije priključiti Njemačkoj. Sasvim je vjerovatno, da se o toj stvari povelja riječ između talijanske i naše vlade, osobito ako uzmemo u obzir silnu napetost, koja sad postoji između Italije i Njemačke. Gore spomenuti list dalje javlja, kako je talijanska vlada pri tome naglasila, da bi priključenje Austrije Njemačkoj značilo veliku opasnost za našu državu, koja bi tad graničila sa velikom Njemačkom.

Ovo blagohotno upozorenje talijanske vlade nije diktirano isključivo iz altruističkih motiva, jer takvih osjećaja u međunarodnim odnosima, nažalost, nema. Ako susjedstvo sa jednom velikom državom predstavlja veliku

opasnost, to ne bi vrijedilo samo za našu državu, nego i za istu Italiju i pitanje poduzimanja kakve akcije za spriječenje te opasnosti imalo bi biti tretirano na drugoj osnovi, pri čemu mi ne bismo izgledali kao neka vrst štićenika.

Radi se o pitanju, koje je svakako i za nas od velike važnosti. Austrija, odijeljena od Njemačke, ne predstavlja danas nikakvu opasnost za nas. No ako Austrija stupa sa Njemačkom u užu dodir, tako da postane jedna dependansa Njemačke, o njoj ovisna gospodarstveno, finansijski i politički, pitanje je, sve i kad bi formalno i prividno ostala nezavisnom, da li bi bila smanjena ona opasnost, na koju nas, Italija upozorava. Prividna nezavisnost susjeda mogla bi do prigode značiti još veću opasnost negoli sam priključak. Mogla bi nas uspavati tako, da budemo jednoga dana nemalo iznenađeni. Mogla bi nas držati u većoj napetosti, zadati nam neprestanih briga i trzavica.

Prema tomu nije samo pitanje priključka, sa kojim treba da se pozabavimo. Ovdje je u jednakoj mjeri važno i pitanje realne, potpune nezavisnosti Austrije od Njemačke. Ako velevlasti sa Malom Antantom ne nađu načina, kako da zajamče takvu nezavisnost Austrije, onda mi nemamo gotovo nikakve koristi od toga, da se namegne platonička obveza, da se ona ne smije formalno priključiti Njemačkoj. U slučaju priključka bili bismo bar potpuno na čistu sa pravim stanjem stvari i prema tomu bi mogli da udesimo svoju obranu i svoje držanje uopće.

Pokrajinsko Vijeće Hrv. Pučke Stranke.

11. t. mj. održalo se u Splitu Pokrajinsko Vijeće HPS za Dalmaciju uz sudjelovanje predsjednika stranke g. Stjepana Barića i skoro svih članova iz pokrajine.

Vijeće je otvorio pokrajinski potpredsjednik g. Drago Bartulica izrekavši lijep pozdravni govor, u kojem je istakao, da se HPS, koja je osnovana još pred 7 godina i prema tome starija je od svih drugih postojećih hrvatskih stranaka, nije sastala, da revidira svoj program ili opravda izdaju programa. Ona nema ništa, da mijenja, ona ne treba nikakvog opravdavanja. Dok toliki, koji su bili pokleklili pred jednim

kojim aktuelnim pitanjima u Dalmaciji.

Pročitana su pismena izvješća iz raznih krajeva, a prisutni su također izvijestili, svatko o svom kraju. Na posljednjoj sjednici raspravljano je pitanje agitacije i organizacije stranke u pokrajini, napose u pojedinim kotarima. Stvoreni su svi potrebni zaključci za uspješan rad stranke.

Vijeće pozivlje sve pristaje u pokrajini, da svaki u svome kraju poradi oko provedenja organizacije i oko sistematske agitacije, koja treba narod što bolje da upozna sa današnjim stanjem države i hrvatske politike te sa programom i taktikom HPS.

Vijeće je potpuno uspjelo, te su svi izrazili želju, da se ponovno što prije sastane.

O vijeću je izdan ovaj službeni komunikacij:

Na Pokrajinskom Vijeću Hrvatske Pučke Stranke za Dalmaciju, održanom 11. februara 1926. u Splitu, izvijestili su delegati iz svih dijelova pokrajine o prilikama u njihovom kraju. Predsjednik glavnoga vodstva stranke g. Stjepan Barić referirao je o političkom položaju te o stanju stranke u svim hrvatskim krajevima. Iz tih izvješća je konstatovano, da Hrv. Pučka Stranka ni danas, nakon sedam godina svoga opstanka, ne treba u ničemu da mijenja svoj program niti svoju taktiku, kako su to kroz ovo vrijeme učinile stvarno i formalno sve druge hrvatske stranke. Politika demagogije dovela je Radićevu stranku do nečasne kapitulacije, a ova bolno je odjeknula u hrvatskom narodu. Niti zadnje agitaciono putovanje predsjednika Radića nije promijenilo to bolno raspoloženje u hrvatskim biračkim masama, koje u velikoj većini osuđuju Radićevu izdaju. Poštena politika Hrv. Pučke Stranke nailazi svugdje na razumijevanje, tako da je njezin položaj svugdje učvršćen te ona konstantno natrag stiže stare svoje pozicije.

Vijeće HPS nadalje konstatira žalosnu činjenicu, da se političke, kulturne i ekonomske prilike ni pod novim RR-režimom nijesu nimalo poboljšale. To se osobito osjeća u Dalmaciji. Na svim se skoro općinama još uvijek protuzakonito podržavaju narodu nametnuti komesari, i ako nema nikakve zakonske niti administrativne zapreke, da se općinski izbori provedu. Time se krše ustavna prava građana preko komesara, kao direktnih partijskih ekspozitara, vladajuće stranke štite partijske interese, a same se općine osobito ekonomski upropašćuju. Dok su u nekim pokrajinama do tri puta provedeni općinski izbori, ovaj se ubitačni sistem i dalje primjenjuje na Dalmaciju, i onako ekonomski uništen.

Pokrajinsko Vijeće HPS najodlučnije prosvjeduje proti takvom

demagogom, sad ga napadaju i izrugavaju mu se, jedina HPS nije ni za čas pristala, da i sa svoje strane pomogne obmanjivati hrvatski narod, pak sada ne nosi nikakve odgovornosti za katastrofalan slom politike t. zv. hrvatskog fronta. Narod napokon danas uvida, da su ga demagozi varali. Povraća se opet HPS, za koju dolazi vrijeme novoga procvata i ojačanja.

Zatim je slijedilo izvješće tajnika vlč. Vodanovića, iza kojeg je govorio predsjednik stranke g. Barić o današnjem političkom položaju i stanju HPS u Banovini. Vlč. Vodanović govorio je zatim o ne-

oduzimanju građanskih slobodina i traži, da budu što prije provedeni općinski izbori te da se putem općinske samouprave u narodnoj državi uspostave barem ona prava, koja si je narod izvješćio pod njemačko-austrijskom vladavinom.

Konstatuje se, da uza sva obećanja, evo već sedam godina nije riješeno t. zv. težačko pitanje. Zbog nesređenih pitanja stradaju težači i zemljoradnici, milioni se troše u parničke troškove, a hiljade i hiljade težača je upropašteno. Ove nesređene prilike ne samo da se trpe, već je danas jasno, da se naučnice podržavaju, i to jedinom svrhom, da se ovo pitanje može i dalje na sramotan način iskorišćavati u stranačke svrhe. U hrvatskoj Dalmaciji hoće da zavladaju hegemonističke velikosrpske stranke. Ove su pomoću težačkoga pitanja

najprije apsorbirale maloposjedničku organizaciju hrvatskih zemljoradnika, da se onda kurjački bace među ekonomski upropaštene zemljoradnike, kojima se uz čovještvo i hrvatstvo evo pokušava da otme i pradjedovska, katolička vjera.

Nastupom RR-vlade nije se ništa pokušalo, da se ublaži bijeda seljačkog staleža, da se odstrane uzroci iseljavanja u masama te stradanje obrtnika i privrednika. Novi proračun dapače naviješta, da će današnje teške prilike biti još pogoršane.

Vijeće HPS traži, da se obustavi sistematsko uništavanje ove pokrajine iznimnim mjerama. Hrvatsko pučanstvo Dalmacije treba pomoći u gigantskoj borbi, koju od vijekova vodi, da očuva neokrnjen posjed morske obale, koja za cjelokupnu državu predstavlja neprocjenjivo blago.

Ulazak Njemačke u Ligu Naroda.

Njemačka vlada je prikazala Savjetu Lige Naroda u Ženevi molbu za prijem u Ligu Naroda. Savjet Lige je na svojoj sjednici odlučio, da sazove za 8. marta izvanrednu skupštinu Lige, na kojoj će se formalno Njemačka primiti u sklop od 56 država.

Ulazak Njemačke u Ligu Naroda jest plod sporazuma država u Locarnu prošle godine. No i ako se očekivalo, da će ulazak Njemačke u Ligu Naroda biti prost i da ne će praviti nikakvih naročitih senzacija, evo se već u evropskoj štampi raspravljalo o nekim sporovima, koji se pojavljuju još prije prijema Njemačke.

Njemačka je prigodom locarnskih pregovora dobila obećanja bivših svojih neprijatelja, da će, čim stupi u Ligu, dobiti mjesto u Liginom Savjetu. Kako je poznato, Liga Naroda ima pet instanca, pet raznih organa. To su Skupština, Sekretarijat, Međunarodni ured rada, Sud međunarodne pravde u Haagu i konačno Savjet. Savjet je organ, koji se sastaje često i koji raspravlja o tekućim poslovima i odnosjima u svjetskoj politici. Savjet ima 10 članova. Četvorica članova su stalni, t. j. četiri države imaju uvijek svoje predstavnike u Savjetu. Te države su: Italija, Francuska, Velika Britanija i Japan. Ostalih šest članova bira godišnja Skupština Lige. Prošle godine su šest biranih mjesta do-

bile Belgija, Češkoslovačka, Brazil, Švedska, Španija i Urugvaj.

Međutim Njemačka reflektira na jedno stalno mjesto u Savjetu. U čl. 4. pakta o Ligi Naroda stoji naime među ostalim, da uz natpolovični pristanak Skupštine Savjet može i drugim članovima Lige pustiti (uz ona stalna četiri člana) još koje stalno mjesto. Baš pozivajući se na taj član pakta želi Njemačka, da zadojbe stalno mjesto.

No Njemačka je kod te svoje tražbe našla par suparnika. Uz Njemačku drži i Poljska, a onda i Španija te Brazil, da bi se permanentno mjesto moralo njima dati. Poljaci ističu u zadnje vrijeme, da su Španija i Brazil odstupili od svoje tražbe. Tako ostaju kao rivali samo Poljska i Njemačka.

Simpatije Francuske se nalaze na strani Poljaka. Italija se drži rezervisano, a englesko mišljenje je podijeljeno. Francuska zamišlja Ligu kao čuvaricu verseljskog ugovora o miru, a Italija se boji, da će Njemačka u Savjetu Lige početi da stvara raspoloženje za ujedinjenje Austrije s Njemačkom, a ujedno iznijeti na tapet pitanje narodnih manjina.

Njemačka štampa ističe pravo Njemačke na jedno stalno mjesto, jer da je pod tim uslovom, doduše službeno neformuliranim, vlada zaključila, da moli za prijem u Ligu. Tako nastaje borba i vrlo teško je odrediti, kako li će 8. ožujka stvar u Skupštini Lige svršiti.

Tekst radikalsko-radičevskog sporazuma

Tekst glasi doslovce ovako:

Akt o sporazumu između Narodne Radikalne Stranke i Hrvatske Seljačke Stranke.

Delegati Narodne Radikalne Stranke i Hrvatske Seljačke Stranke na svojim sastancima počev od 2. jula ove godine imali su stalno zadovoljstvo, da konstatiraju, da se obje stranke na laze na potpuno jednom gledištu u pogledu osnova naše države Srba, Hrvata i Slovenaca i da je izjava vodstva HSS u narodnoj skupštini od 27. marta ove godine rezultat evolucije u politici HSS, jer je ova priznala jedinstvo države, dinastiju Karađorđevića, toliko zaslužnu za oslobodjenje i ujedinjenje Srba, Hrvata i Slovenaca i Ustav, na osnovu kojega postoji jedan jedini parlament za cijelu državu. Za Narodnu

Radikalnu Stranku ta evolucija u HSS ima presudni značaj, što HSS predstavlja ogromnu većinu Hrvata, čiji će sadašnji pogled na osnove države u toku vremena, kao jedini zdrav, nadamo se usvojiti i ostali politički krugovi u Hrvatskoj. Na taj način uklonjene su teškoće, koje su smetale pravilnom razvijanju naše države. Poslije učinjenih deklaracija u Narodnoj Skupštini od strane vodstva HSS, diktovanih stečenim iskustvom, može se reći, da su dva dijela u stvari jednoga naroda, koji su mnogo stoljeća i pod tuđinskom vlašću bili rastavljeni, sad ne samo po samom faktu, nego i uvjerenjem i osjećajima pod jednim krovom, koji će zaradi općega dobra zajednički i htjeti i umjeti čuvati i braniti od neprijatelja.

Narodna Radikalna Stranka i Hrvatska Seljačka Stranka našle su se jedna pred druge, a to je u današnjim prilikama najsigurniji put, da se utvrdi državno jedinstvo i da se cijeli narod potpuno i duhovno ujedini i privede napretku i blagostanju. Upućene jedna na drugu na zajednički rad, i šta više na trajan zajednički rad jer uživaju povjerenje najvećeg broja građana u državi i predstavljaju veliku većinu naroda, te dvije stranke donose ovim aktom odluku, da žele da sastave zajedničku vladu pod predsjedanjem g. Nikole Pašića. Ta vlada imala bi da primi na sebe obavezu za integralno primjenjivanje Ustava u državi i izvođenje sadašnjih i donošenje novih zakona na osnovi predviđenoj u Ustavu. Ova primjena Ustava ima biti izvedena na cjelokupnoj teritoriji kraljevine SHS bez ikakvih izuzetaka, onako kako to ustav određuje za ustavnu jednu i nedjeljivu kraljevinu.

Osim toga obje stranke stavljaju sebi u zadatak, da izvedu veliku i razumnu štednju u državi, da živo rade na unifikaciji zakonodavstva da se postaraju za respektiranje građanskih i političkih prava prema svim ispravnim građanima u državi, za čovječansko i pravično postupanje prema svakome, od strane svih predstavnika vlasti. One će učiniti što treba, da se vrši ozbiljno kontrola nad radom državnih službenika. Poslovi, koji bi imali da se obave u Narodnoj Skupštini, bili bi ovi:

Da se sprovede već podnešeni zakon o štampi, dalje zakon o budžetskim dvanaestinama, o državnom tužioštvu, o ustrojstvu sudova, o sudijama, o invalidima i za osnovnu nastavu. Za idući jenski saziv skupštinski spremni će se i po mogućnosti podnijeti narodnoj skupštini i ovi zakonski prijedlozi: Predlog zakona o općinama, koji je pored svega ostaloga potreban radi izjednačenja zakona o općinama, različitih u pojedinim pokrajinama. U Bosni općine ne postoje te ih valja stvoriti. Izmjene u zakonu o činovnicima, kojima će se izvršiti redukcija činovnika, povećati plaća onim činovnicima, koji ostaju u službi, povećati broj godina, koji se sada iziskuje za dobijanje penzije, jer je sadašnji desetgodišnji rok za penziju i suviše malen. Projekt zakona o izjednačenju poreza. Projekt zakona o agrarnoj reformi. Projekt zakona o reguliranju rijeka i isušivanju močvarnih terena i navodnjavanju polja kao i zakon o vodnim zadrugama. Projekt zakona o zanatskom kreditu, koji je već pred narodnom skupštinom imao biti izglasan u jesenjem sazivanju. Osim tih projekata buduća vlada imala bi da se stara i na pomaganju i napredovanju brodarstva i rudarstva. Kad se bude izvršio ovaj program, koalirane stranke načinit će daljnji program za unutrašnji rad.

Što se tiče vanjske politike, ona bi imala da se nastavi u do sadašnjem duhu prema saveznicima velikim i malim, koji su neposredno ili posredno dali mogućnost, da se stvori ova naša država, za čije ćemo se održanje i napredovanje starati svi ne žaleći nikakvih žrtava za prave njezine vojničke moći, dokle god je u svijetu jaka vojna snaga u državi jedina garancija za njezinu sigurnost sa polja.

U toku pregovora delegati i jedne i druge stranke, koje su završili ovim sporazumom, podvlačili su stalno jed-

no pitanje kao ozbiljnu smetnju, da se dođe do definitivnog sporazuma. Dok su predstavnici radikalne stranke živo nastojali, da isamostalno-demokratska stranka sudjeluje u našem radu u cilju sporazuma, delegati HSS izjavljivali su, da bi sporazum o zajedničkom radu postao nemoguć, ako bi radikali ostali pri tim svojim težnjama. Ne odstupajući od ovoga gledišta HSS postavila je Narodnu Radikalnu Stranku u položaj ili da gradi sporazum sa Hrvatima bez sam. demokrata ili da ga uopće ne načini. Kako interesi države stoje iznad svih interesa, pa ma koliko da su ozbiljni razlozi, koji brane taj drugi interes, delegati Narodne Radikalne Stranke priklonili su se pod sticajem prilika, koji je jači od gledišta i želja Radikalne stranke.

Ovaj sporazum je rezultat ne pogodnija i cijenkanja partija, nego ako se dobro rasmisli dubokog i ispravnog shvaćanja narodnog i državnog jedinstva i onog uzajamnog povjerenja, koje je između ove dvije stranke malo po malo u zajedničkim pregovorima raslo i toliko ojačalo, da je stvorilo mogućnost za buduću zajednički rad njihov u vladi, u parlamentu, pred krunom i u narodu. Dosta je pogrešaka učinjeno i dosta se je zabluda proživjelo, dok se je došlo od tog uzajamnog povjerenja, koje je osnovni uslov za uspjeh ovoga našega sporazuma i za cijeli buduću rad koalicije dviju najvećih stranaka u državi.

Ovaj akt o sporazumu ima četiri stranice.

14. jula 1925. u Beogradu.

M. N. Trifković, s. r. — M. S. Gjurčić, s. r. — Pavle Radić, s. r. — Dr Benjamin Šuperina, s. r. — Ljuba Živković, s. r. — Dr Nikola Nikić, s. r.

Politički pregled.

U vladi je spor sa Radićem — privremeno do izglasanja budžeta — tako likvidiran, da se Stjepan Radić svečano obvezao, da će od sada biti korektan, da ne će izlaziti ni svojim govorima ni postupcima nikakve trzavice, nego da će se strogo držati sporazuma, te da za vrijeme budžetske debate ne će ići nikud na agitaciona putovanja. Osim toga je Stjepan Radić dao pismenu obvezu, da više ne će načiniti nijedan ispad i da će bezuslovno glasati za proračun, kao što je već i glasao sa svojom strankom u finansijskom odбору. Na sve to se obvezao Radić, samo da ostane u vladi!

Konačno je objavljen tekst sporazuma između radikala i radičeva. Značajno je, da se u političkim krugovima misli, da nije objelodanjen potpuni tekst: da su izvjesna mjesta izostavljena, jer su po radičevce jako osjetljiva, kao i da ima izvjesnih dodataka-zapisnika, koji njesu predanijavnosti. Politički krugovi ovo objavljivanje sporazuma tumače tako, da se radikali boje novih prepada Radićevih, pak ako dođe do kidanja koalicije, neka politički svijet umogne konstatovati, tko se ogriješio o sporazum i tko je izazvao prekid.

U proračunskoj su raspravi još govorili zemljoradnik Vujić, crnogorski federalist Dr Jević, demokrat Veljković, dr Trumbić. Za govora Vujića, Veljkovića, a osobito Trumbića došlo je do žestokog sukoba njih sa Radićem. Palo je i težih uvreda. Radić je i opet izvukao taj kraj i bio usutan. Četvrtak je bio dan interpelacije. Podvrgao se oštroj kritici stranački rad ministra agrarne reforme Pavla Radića. U petak u proračunskoj raspravi dalje je govorio zemljoradnik Moskovljević i Svetozar Pribežević.

Radićevih izvjava ministra pravde Stjepana Radića o putu nuncija Magra Pellegrinetti odnošaji između naše države i Vatikana postali su jako zategnuti, tako da je došlo do odgođe pregovora, koji su imali ovih dana nastaviti. Prema pouzdanim vijestima i diplomatski zbor je poduzeo korake kod ministra Ninčića, da se nunciju, dovenu diplomatskoga zbora, dade potpuna zadovoljština.

Borba za općinske izbore u Rumunjskoj vodi se svom žestinom. U velikim izbornim mjestima došlo do oštih sukoba između udružene opozicije i vladine liberalne stranke. U sukobima ima mrtvih i ranjenih. Vlada nastoji, da pod svaku cijenu sprječji opoziciji podnošenje kandidatskih lista. Tako joj je uspjelo, da u 1913 općina protura samo svoje liste, dok opoziciji samo u 14 općina. Borba se vodi oko 1486 općina. Izbori su se proveli od 17. 20. t. m. Konačni rezultat još nije poznat. Senzaciju je pobudila vijest o paktu vladinih stranaka s mađarskom strankom. Vlada to taji. Željeli je, da ovi izbori budu jedan korak, da se taj potlačen narod oslobodi iz šaka aristokracije te suzanjstva kapitala.

Općinski izbori u Bugarskoj su protekli naprotiv sasvim mirno. Konačni je rezultat sljedeći: nacionalni liberali 27.793, zemljoradnici 17.901, demokrati 16.100, široki socijalisti 13.852, stambulovisti 11.280, radikali 6.030, ostale grupe 5.920.

Za raspoloženje u širim masama Francuske karakteristični su nadoknadi izbori u Belfortu. U dosad nepredobitnoj ljevičarskoj domeni pobjedio je desničarski kandidat Tardieu, koji se tako ponovno u ponovno vraća u političku arenu.

Mađari se nikako ne mogu da umire. Da sprječje opoziciju u otkrivanju novih škandala u poznatoj falsifikatorskoj aferi, dva člana probuđenih Mađžara napali su vođu opozicije poslanika Vaszonija. Otkrivena su tajna društva sa svrhom, da poruše poredak, stvoreni mirovnim ugovorima. Članovi su tih društava visoke ličnosti.

Diktatura generala Pangulosa u Grčkoj izazvala je reakciju. Pokušan je i organizovan državni udar, koji međutim nije uspio, jer je Pangulosu uspjelo otkriti zavjeru. Urotnike — na čelu im bivšeg ministra unutrašnjih poslova Konilisa — dao uapitati i deportirati na udaljena ostrva.

Koga se mi katolici treba da čuvamo?

(Primamo iz građanskih krugova.)

Nama katolicima je poznato, otkuda vjetar duše i hoće da fanese sav smrad i prašinu na našu katoličku vjeru, te koji indvidui na tome rade. Mi ih poznamo, pa pošto ih se ne plašimo, o njima ne vodimo računa, jer smo stalni, da nam, na bilo koji intrigantski način, vjeru pogaziti ne će. Pogaziti je ne će zato, jer ju mi vjerno čuvamo, a čuvamo je zato, što znamo, da nam je u katoličkoj vjeri spas.

Čuli smo i čitali po raznim novinama o nedavnom događaju na Visu. Nijesmo se iznenadili tim događajem, a niti su katolici ikad tugovali, kad im se trijeblja guba iz torine, jer katolici, kojima je vjera svetinja — što to mora da svakom pravom katoliku bude — i sami trijebe iz svojih redova one, koji za njih nijesu.

Neprijatelji katolicizma su se događajem u Visu obrabirili i počeli sa intenzivnim radom istu propagandu širiti i po drugim mjestima u Dalmaciji, pa i kod nas u Šibeniku. No i ovdje će biti loše sreće. Da zasad iznesemo samo jedan primjer o tom propagandi u Šibeniku.

Jedno društvanje od njih šestorice sedmorice ljudi, srednjega doba, svakoga sveca se sastanu i prijateljski razgovaraju, bilo na šetnji, u kavani ili drugdje. Mirni su to ljudi, oduševljeni Hrvati i vatreni katolici.

Prošle nedjelje pukim slučajem sam došao poslije podne u prostorije, gdje sam našao društvanje spomenute gospode. Pošto me svi poznaju, odmah me pozvaše u svoje društvo, što ja vrlo rado i učinih. Sjeo sam i vrlo zanimljivo slušao, kako ta vriedna gospoda pričaju o svojim doživljajima. Jedan od njih reče: „Sve mi je, braćo, išlo zlo i naopako, dok sam stajao daleko od crkve i dok se nijesam molio Bogu, a sada, kad svakoga sveca idem u crkvu i molim, kad liježam i ustajem, sve mi ide dobro“. Nato će drugi: „E meni je uvijek išlo dobro, jer sam uvijek vjerovao u Boga, išao u crkvu i molio se Bogu“. Dok je on to govorio, najednom unide u dvoranu jedan uredski pisar i, da ga nitko ma bilo zšto nije pitao ni na čemu mu dobar dan, čuvši ove riječi odgovori: „Šta to pripovijedate o Bogu? Tko je Boga vidio? Što zar vjerujete u Papu i biskupa ili katoličke sveštenike? Ja to sve ne držim za ništa. To su za mene ništarije. Naša je vjera najgora na svijetu. Bolja je pravoslavnja. Višani su pametno učinili, što su pošli u pravoslavlje. To bi moral svi mi katolici učiniti.“ Dok je on tako govorio, najednom se onaj drugi diže i podignutim glasom mu odgovori: „Ja Vas, gospodine, razumijem i odavna znam, da ste Vi poturica, ali treba da znate, da Vam

ne će uspjeti ono, za čim idete. Molim Vas izvolite se odstraniti od nas, jer Vas mi nijesmo zvali, pa ako još i jednu riječ o tomu reknete, reći ću Vam ono, što znam o Vama.“ Nevoljni pisarčić se počeo izmotalavati, pa kad je vidio, da mu ni to ne uspijeva, uputi se prama vratima govoreći: „Meni je vjera dinar, pa zašto ne bih prešao na pravoslavlje, kad me se za to masno plati? I ode.

Ovo nam može da posluži kao primjer, kakvih poturica mi Hrvati katolici imademo u svojoj sredini, za koje ni ne znamo, a koji nam hoće da truju i nište vjeru. Moramo stoga biti oprezni i vrlo oprežni, čuvajući se poturica, kojima je vjera novac i koji bi za novac dali sve, a za vjeru ništa. To nijesu katolici. To nijesu Hrvati. To su propale poturice, a svi mi znamo, da je poturica gori od Turčina. Mi katolici takvih treba da se čuvamo! J. N.

NAŠI DOPISI.

MURTER, 18. veljače.

Pokladna zabava „Orla“ i „Orlice“.

Poslije sjajno uspjele akademije, priređene 26. XII. 1923. u proslavu hiljadugodišnjice hrvatskoga kraljevstva, naš Hrvatski katolički „Orao“ zajedno sa Hrvatskom katoličkom „Orlicom“ 14. t. m. priredili su vrlo uspješnu pokladnu zabavu. Program je bio raznolik i biran, a, što je najglavnije, izveden sa potpunim razumijevanjem i tačnošću.

Iza pozdravnoga govora našega duhovode, mjesnoga župnika, slijedilo je prikazivanje vjerske drame u 5 činova „Mučnice Kristova, oprosti mi“, koju su baš majstorski izvele naraštajke i članice. Dvorana je bila dupkom puna naroda, koji je napeto slušao i pratio izvedbu. Na sve prisutne je potresno djelovao konac: mučenička smrt i pogreb sv. Fruktuoze. Mnogima se izmakla suza radosnica divić se idealu Kristove mučnice. Diletantice su bile nagrađene burnim pljeskom i odoznanjem. Slijedila je šaloigra „Dva gluha“, koju su izveli članovi. Brat Željko Skračić majstorski je izveo monolog šalo-pjesmu „Sladilo“. Naši mladi diletanti još su lijepo izveli šalo-igru u 2 čina „Dimjačar“. Sve šaloigre pobudile su publiku na buran smijeh, a diletanti su bili nagrađeni pljeskom. Ženski pomladak i naraštajke su zatim baš tačno na pozornici odigrale „Orličko kolo“, a orlovski pjevački zbor zapjevao „Orlovsku himnu“, koju je iz stotina grla prihvatila sva dvorana. Slijedila je tombola, a iza nje pozdravna riječ predsjednika „Orla“ brata Jose Turčinova, pak razlaz. Masa naroda ostavila je dvoranu noseći u duši najugodnije utiske sa ove dobre i korisne zabave.

Ne možemo nego da od srca radujemo gledajući ovako odličan napredak naše mladosti, organizovane u Hrv. kat. „Orlu“ i „Orlici“, koja oba društva baš zato simpatijom i ljubavlju prate Murterani. Naprijed za vjeru i dom! - Bog živi!

† Mate Skračić.

9. t. m. nenadnom smrću umro je dični starina, dobar kršćanin i odličan rodoljub, nezaboravni Mate Skračić pk. Jakova u 80. godini života. Velikim saučedom seljana bio je sproveden. Počasnu stražu kod lijesa činili su i braća Orlovi. Obitelji, posebno dobrom unuku bratu Orlu Vici, naše saučede, a pokojnik neka počiva u miru Kristovu!

SALI, 12. veljače 1926.

Zabava „Orla.“ Mjesni H. K. „Orao“ priredio je 11. t. m. vrlo uspješnu zabavu. Na programu je bila predstava „Lav-ili pobjeda nevinosti“, koju su Orlovi izveli s prvim shvaćanjem. Sva su lica uspjela, a naročito su se neka istakla, kao Ivo Finka u ulozu cara Bazilija, S. Grandov u ulozu spletkara Euzebija it.d. Posljed je bio izvanredan pa je upravo šteta, što su malene prostorije, da prime toliku masu.

Hrvatski Katolički Dom. Odbor za gradnju „Doma“ neprestano radi. Započelo se uređivati zemljište po nacrtu „građevnog odbora Hrv. Kat. Doma“ i dosta je toga već učinjeno. Sakupljeno je i nešto doprinosa, pa se nadamo, da će i naše mjesto dobiti brzo novu zgradu, centar katoličkoga života, koji će tada još bolje da procvate.

IZ KATOLIČKOGA SVIJETA.

Dr PETAR ROGULJA.

(Prigodom šestogodišnje smrti.)

Jučer, 19. t. m. navršilo se šest godina, da je umro naš prvi vođa i ujedno prvi

vitez Hrvatskoga Katoličkog Pokreta Pero Rogulja. Mnogo je on u tome pokretu značio, premnogo mu je koristio. Uz biskupa Mahničca prvi je on uložio čitava sebe, svu svoju snagu i sposobnost da taj pokret dostigne jednom svrhu, da otvori oči zaslijepljenom rodu, da preporodi sve u Kristu. Njegova velika duša ispoljila se na polju nacionalnom i vjerskom. Zadojen patriotiskim duhom spavase ogladnjelu djecu svoje rođene grude Bosne, a kao dubok katolik oštro se opire svojom izvanrednom naobrazbom i spremom liberalnoj javnosti u obrani vjerskih svetinja. Iz životnog iskustva, poznavajući svojom pronicavošću prilike svoga vremena, daje smjernice političko-gospodarskom i kulturnom radu pokreta.

Ovaj uzor katolik, patriota i socijalni radnik umire od bolesti, dobivene u radu za Hrvatsku Pačku Stranku, tu političku granu Katoličkoga Pokreta.

Dok njemu kličemo: „Slava!“ — neka nam bude svjetlim uzorom u životu, radu, onoj vjernosti Bogu i Crkvi te istinskoj ljubavi prema domovini i narodu svome!

† MSGR IVAN PL. BORZATTI.

17. t. m. preminuo je u Zadru Msgr Ivan pl. Borzatti, naslovni biskup i apostolski upravitelj otrgnutih dijelova zadarske, krčke i dubrovačke biskupije, navršivši 75 godinu života. Pokojnik je bio osjećajem i ugozjem izraziti Talijan, ali i pravi svećenik. Mnogobrojni njegovi učenici, i znanci će se uvijek sjećati njegove dobrote i plemenitosti. — Prema Hrvatima nastojao je, da bude pravedan. Baš zato morao je mnogo da trpi i popio je mnogo gorku u svome ambijentu, zadojenu fanatizmom, i u fašističkoj Italiji, koja se žuri da milom ili silom zatre svaki trag Hrvatima i hrvatinji. To će mi uskvršiti harnu uspomenu među slavenskim življem, koji želi u Italiji bar malo naravne pravice. Bog mu platio! P. u m. l.

IZ GRADA I OKOLICE.

Obilježnica Papinoga krunisanja proslavljena je prošle nedjelje svečanom pontifikalnom Misom, kojoj su u velikom broju sudjelovala sva mjesna katolička društva. Preko Mise pjevao je Cecilijanski zbor veoma dobro Kyrie i Gloria od V. Gollera (Opus 34), a Credo, Sanctus i Agnus od Schweitzera, te iza Mise „Tebe Boga hvalimo“ od Lederera.

Zabava „Orla.“ U pokladni ponedjeljak i utorak priredio je mjesni H. K. „Orao“ u prostorijama Badžane uspješnu zabavu. Drama u 1 činu „Prokletko zlato“ od Fr. I Schare — A Alliger, uspjela je vrlo lijepo, jer su ju mladi glumci odigrali s razumijevanjem, tako da je čitav komad, a osobito zadnji tragični prizor bio dirljiv. Vesela igra u 2 čina „Nevidljivi Jurić“ od Viktor Car Emina, prepuna šaljivih doskočica i vragolija maloga Jurića, izvedena je iznad svakog očekivanja. Sve su uloge, i muške i ženske, odigrale dobro, a osobito Jurićeva (L. Županović) gotovo saseno. Za trajanja komada čitavo je vrijeme vladalo neobično veselo raspoloženje, koje se završilo dugotrajnim aplauzom glumcima. Za vrijeme odmora svirao je orlovski tamburaški zbor. Obe večeri bila je dvorana prepuna. Ovoga smo puta imali prigode vidjeti isključivo orlove-neđake, koji su ponovno dokazali svoju sposobnost. Dok se po drugim društvima plesalo po čitave dane i noći; dok je po ulicama vladalo uobičajeno objesno karnevalsko mahitanje, priredio je „Orao“ za svoje članove i prijatelje čednu i poučnu zabavu, i to baš sa Orlovima-neđacima, dajući im tako prilike, da se na koristan način zabave i čuvaju od utjecaja pokvarenih običaja.

Porota. S 1. ožujka započinju potrotnje rasprave u području zemaljskoga suda.

Trodnevica „Zora.“ Hrv. kat. prosvj. društvo „Zora“ priredilo je zadnja tri dana trodnevnicu u crkvi sv. Frane, kao naknadu za uvrede, što ih se pokvarenim običajima baš tih dana nanosi Isusu. Svake večeri propovijedao je prof. o. Tomašić, a zaključni blagoslov držao je presv. g. biskup. Na ovoj trodnevnoj pobožnosti pjevao je zbor orlica pod upravom Dominikanke č. Ćirile. Zadnjeg dana ujutro bila je skupna sv. pričest.

Pensionisanje. Ovih dana pensionisan je na vlastitu želju viši zemaljski sudski savjetnik g. Ivo Vrančević, koji je vrlo ugledan u našem gradu radi svoje stručne spreme.

Imena ulica. Za malo vremena još bit će dovršeno postavljanje uličkih natpisa. Vrijeme je već bilo, da i naš grad jednom dobije imena ulica.

Korizmeno propovijedanje. U toliko treba da ispravimo svoju vijest u zadnjem broju, da će naime korizmene propovijedi u katedrali biti samo petkom uvečer u 6 sati i nedjeljom u 11 1/4.

Premještanje inžinira. Šef građevinske sekcije u Šibeniku, koja je prestala da funkcioniše, ing. g. Klemenčić premješten je na građevnu direkciju u Dubrovniku, a ing. g. Plančić na građevinsku sekciju u Splitu.

Otvor mljekarne. Na W. Isonovom trgu u kući g. Vidovića otvorio je Slovenac g. A. Puslavrh novu mljekarnu. Dnevno popodnevnim vozom stiže svježe mlijeko.

Prodaja Rogać. Predio Rogać, vlasnosti tvrtke Rora, zakupljen je ovih dana od splitske firme Beton u svrhu, da isti bude planiran i povezan željezničkom prugom. S radovima bi se imalo čim prije započeti. Tako Šibenik dobiva jedan novi komad obale s površinom od 22.000 m².

Umrli. Prošle sedmice umrli su u gradu: Perković Luca ud. pk. Tome (100 g. iz Slivna), Bajica Ana Jerkina (15 g.), Klarić Planinka Kristina (1 g.), Zorić Antica Antina (4 mj.), Arambašić Ana ud. pk. Nike (77 g.), a u bolnici: Svirčić Špiro Ivin (2 g. iz Grebašćice), Filipi Frane pk. Frane (44 g. iz Betine), Vidović Božo pk. Šime (25 g. iz Gradca), Maričić Ivan Matin (2 dana), Frlan Ivanica ud. pk. Ivana (55 g. iz Prvić Luke), Martinović Nikola (23 g. iz Petřana) i jedno mrtvorodeno dijete. P. u m. l.

Ugledali se i drugi! Pk. Ante Tikulin ostavio je oporučno „Uboškom Domu“ din. 500. — Dr Šime Vlašić ponovno je sakupio između prijatelja „Uboškoga Doma“ din. 100 na korist istoga. — Društvo „Prosvjeta“ je prigodom „Svetosavske besede“ sakupilo za fond „Uboškoga Doma“ din. 300. — Gđa Ana Šare prigodom poklada za hranu siromasima, zaklonjenima u „Uboškom Domu“, poklonila je din. 270. — Uprava „Uboškoga Doma“ svima ovim plemenitim darovateljima najsrdačnije zahvaljuje.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu Josipa Jankovića: Marica ud. Juras-Rora din. 30, a Dragomir Vidović din. 20. Da počaste uspomenu Jele ud. Košan: Marko Stojić din. 50; Marko Jakovljević i Milka ud. Vendlor po din. 20; Aleksandar Šupuk din. 15; Frane J. Pasići, trg. Luka Šarić Justo Dellagiiovanna po din. 10. Da počaste uspomenu Ante Tikulina: Ivo Šupuk, Niko Rossi, August Weissenberger, Mirko Merlak i Marko Stojić po din. 20; Aleksandar Šupuk i don. Krsto Stojić po din. 15; Vučić Ivan pk. Andrije, Benka ud. Grimani, Mladen Gačina, braća Švener, obitelj Ante Bumbera, trg. Luka Šarić, Ju-

sto Dellagiovanna, Josip (Trlaja, obitelj Nike Maričića i Mariča ud. Juras-Rora po din. 10. Da počaste uspomenu *Lucie ud. Kitarović*: Ivan Kitarović din. 100; Marko Stojić i Josip Gilardi po din. 20; Ivan Vučić pk. Andrije din. 40. Da počaste uspomenu o *Josipa Miloševića*: Marko Stojić din. 50; Antica ud. Pasini din. 20; dr. Kažimir Pasini i Msgr. Vicko kan. Skarpa po din. 10. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

Konservirane praške hrenovke. Poznata tvornica praške subomesnate robe Bogumil Bily Osijek, proizvada praške hrenovke konservirane u kulijama po 5 pari posve nepokvarljivo (cijena jedne kutiji franco Din 15.-) tako, da pruži priliku cijenj. potrošačima u svakom kraju i doba užitak, posve svježih praški hrenovki. Prospekte razasilje.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 19. t. mj. notirala je: Din 800.70 za 100 austr.-šilinga, Din 10.96 za 1 švic. frank, Din 239.16 za 100 tal. lira, Din 276.80 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56.78 za 1 dolar u čeku, Din

Trgovina željeza i željezne robe
MERVAR I HODNIKOVIC
Jelačićev trg br. 18 ZAGREB Bakačeva ul. 2

Preporuča svoje bogato skladište željeza i svakovrsne željezne robe, naročito okova za novogradnje te poljoprivrednog oruđa kao plućnih dijelova, lopate, motike, vile i t. d., alat za sve grane obrta, kuhinjsko posuđe i sve ostale u tu struku zasjecajuće predmete **uz najumjerenije cijene.**

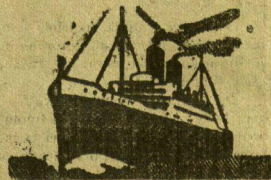
168.50 za 100 českih kruna, din. 56.15 za 1 dolar u novcu. Ratna šteta notirala je Din 278.50 i 277. Tendencija rastuća.

Proletni Zagrebački Sajam. Kako se ova priredba Zagrebačkoga Zbora približuje, opaža se na strani ponude i potražbe sve to veći interes za istu. Na vinskom sajmu sudjelovat će sve poznatije domaće tvrtke, koje rade u vinu i alkoholnim pićima, tako da će posjetioci sajma imati

prigodu, da vide i upoznaju sve ono, što najbolje imamo u toj struci. Očekuje se, da će i sajam automobila još natkriliti sadašnje. Sav prostor, koji je određen za tu struku, popunjen je tako, da će interesi imati velik izbor najraznovrsnijih marki. A kako najpoznatije svjetske tvornice automobila vode žestoku borbu o prvenstvo na našem tržištu, bit će kvalitet robe i cijena povoljna. Gospo. darske stro-

jeve izložit će neke velike američke i evropske tvrtke, a isto tako i radioaparate. Uz rečeni sajam priređuje uprava Zbora i plakatsku izložbu, na kojoj će se izložiti nekoliko hiljada najraznovrsnijih plakata iz cijeloga svijeta. Ova će izložba biti za Zagreb osobita atrakcija. Legitimacije za pogodovnu vožnju razaslat će se oko polovine slijedećega mjeseca na raspačavanje svim većim novčaninim zavodima po zemlji.

Vlasnik, izdavaatelj i odgovorni urednik:
Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnic: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

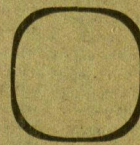

U Australiju
za Lira šterlinga 28.-
U Južnu Ameriku
za Lira šterlinga 19.-
otprema Agencija
JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK
Tražite upute!

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA — — —
— — GLAVNA ULICA 108

Podružnica Šibenik

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostaya: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000. — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.

LATNICI u sapunu „GAZELA“

Da se odužimo cijenjenim mušterijama priznatog našeg sapuna „GAZELA“, mi smo se odlučili, da ćemo ih i primjerno nagraditi za njihovu dugogodišnju naklonjenost. Obzirom na to nakanili smo se, da ćemo od sada dalje na svaku 1000 komada našeg sapuna (svih vrsti, koje izradujemo)

utisnuti u jedan komad sapuna po 1 zlatnik

Sapun „GAZELA“ uslijed svoje odlične kakvoće zauzima prvo mjesto među sorodnim proizvodima. Izrađen je iz najboljih sirovina, koje ne naškode tkaninama. Odmah daje vrlo obilnu pjenu, koja rastvori nečistoću te ju temeljito rastavi od tkanine, tako da je jako gnjetenje sasvim suvišno. Ako se našim sapunom nasapunjeno rublje onda prekuha u vrućoj vodi i temeljito opere, zadobiće upravo snježnu bjelinu i vrlo prijatan miris svježosti. Jasno je prema tome, da ćete našim sapunom vrlo mnogo **prištedjeti na rublju i zdravlju**, a pored toga biće Vam možda i sreća toliko naklonjena, da ćete u kupljenom komadu dobiti vrh toga još i 1 zlatnik.

Tražite dakle kod Vašeg trgovca

samo prvoredni i pravi sapun „GAZELA“